

Scenariusz: Symbole ekologiczne

Cel ogólny: zapoznanie uczniów z podstawowymi ekoznakami i innymi znakami spotykanymi na opakowaniach, a także oznakowaniem dotyczącym materiałów opakowaniowych.

Cele operacyjne:

- uczeń prawidłowo rozpoznaje 5-8 (w zależności od wieku) podstawowych ekoznaków,
- ćwiczy umiejętności samodzielnego interpretowania znaków,
- rozumie pojęcie: symbol,
- potrafi korzystać z tabeli „Europejski system znakowania materiałów opakowaniowych”,
- na podstawie oznakowania na opakowaniu oraz tabeli potrafi powiedzieć z jakiego materiału wykonane jest opakowanie.

Czas trwania: 1 godz. lekcyjna.

Miejsce zajęć: sala lekcyjna.

Materiały: kartki do rysowania i kredki, pisaki, zestaw różnych znaków i symboli (drogowych, towarowych, firmowych itp.), zestaw opakowań z różnymi znakami.

Przebieg zajęć:

Zajęcia wymagają wcześniejszego przygotowania, tzn. zebrania sporej ilości opakowań z różnymi symbolami i znakami, ale także innych znaków, np. drogowych, symboli matematycznych. Do przygotowań możesz zaangażować uczniów, jednak przed rozpoczęciem zajęć sprawdź, czy masz wszystkie konieczne rodzaje znaków ekologicznych i ewentualnie uzupełnij brakujące.

Zajęcia rozpocznij od pytania: co to jest symbol i do czego służą symbole? Poproś, aby uczniowie wymienili przykładowe symbole. Zapytaj, czy przedstawione symbole są dla wszystkich zrozumiałe, czy też uczymy się rozpoznawania symboli przez całe życie. Wyjaśnij, że symbole są właściwe dla danej kultury, kręgu osób, które potrafią je odczytać we właściwy sposób, np. znak drogowy z wizerunkiem jelenia dla kierowcy oznacza, że na drodze można napotkać dzikie zwierzęta. Zapytaj, jakiego rodzaju symbole są najczęściej używane w szkole, na drogach, w sklepie. Dlaczego symbole stały się takie popularne? Czy współczesny świat bez symboli i różnego rodzaju znaków może funkcjonować?

Rozłóż wszystkie zebrane symbole (znaki, loga) tak, aby były dobrze widoczne dla uczestników zajęć. Poproś uczniów, aby przyjrzeni się im i postarali w jakiś sposób podzielić te znaki, wymyślić kategorie, według których można byłoby je posegregować, np. ze względu na kształt, kolor, zastosowanie (znaki drogowe, loga firm, znaki produktowe, znaki matematyczne, symbole chemiczne). Następnie poproś uczniów, aby spośród znaków wybierali te, które związane są w jakiś sposób z ochroną środowiska. Pozostawcie je na stole, a pozostałe symbole zbierz i odłóż na bok. Porozmawiajcie o wybranych znakach, zapytaj, czy uczniowie wiedzą, co one oznaczają, a może z czymś się im kojarzą. Nie musicie omawiać wszystkich znaków, chodzi tu tylko o zaciekawienie uczniów. Przejdź do kolejnej części zajęć.

W przypadku młodszych uczniów (klasy 3-5 SP): podziel ich na 8 zespołów, rozdaj poszczególnym grupom opakowania z wybranym znakiem (każda grupa będzie zajmować się innym ekoznakiem), papier formatu co najmniej A3 oraz informacje nt. danego znaku. Poproś uczniów, aby zapoznali się z opisem znaku oraz prze-

rysowali znak w dużym powiększeniu na kartkę (tak aby zajmował 2/3 kartki), a poniżej napisali własnymi słowami czego dotyczy. Poproś, by zastanowili się na jakich produktach można go znaleźć.

W przypadku starszych uczniów (począwszy od kl. 6 SP): podziel ich na 3–4 osobowe zespoły i rozdaj każdej grupie 4 produkty z ekoznakami oraz powielony załącznik z ekoznakami. Zadaniem uczniów będzie odnalezienie wszystkich znaków na opakowaniach i przerysowanie ich na kartkę, a następnie odnalezienie ich opisów w załączniku oraz zapisanie przy znaku czego dany znak dotyczy. Na początku uprzedź uczniów, że nie wszystkie znaki, które znajdą na opakowaniu, są opisane w informatorze. W przypadku tych znaków uczniowie pozostawiają puste miejsca na opis, chyba że znają znaczenie danego znaku, wówczas wpisują je obok rysunku. Po zakończeniu zadania poszczególne grupy prezentują swoje prace. Rysunki wywieszamy w widocznym miejscu.

Po zakończeniu pracy poproś uczniów o zaprezentowanie znaków, które znalazły się na ich opakowaniach i których znaczenia znają. Na koniec pozostaje omówienie znaków, które nie znalazły się w załączniku. Być może ktoś w klasie wie, jakie jest ich znaczenie. Zastanówcie się, czego może dotyczyć dany znak, niech wskazówką będzie informacja na jakiego rodzaju produktach się on pojawia. Jeśli wiesz coś na temat nieopisanych znaków opowiedz o nich uczniom. Być może niektóre z nich nie są znakami, lecz elementem graficznym zachęcającym do kupienia produktu, a nie będącym oficjalnym znakiem.

W przypadku, gdy nadal nie wszystkie znaki zostały rozszyfrowane, poproś uczniów, aby w ramach pracy domowej odnaleźli w Internecie wyjaśnienie tych symboli. Możesz zaproponować chętnym uczniom przygotowanie artykułu o znakach do gazetki szkolnej.

Ekoznaki

Łabędź – wspólny dla krajów skandynawskich ekologiczny znak towarowy, oznacza że produkty mają mniejszy negatywny wpływ na ludzi i środowisko naturalne niż inne towary z tej samej grupy. Znakowi graficznemu powinien towarzyszyć krótki opis wyjaśniający proekologiczny charakter produktu.

Błękitny Anioł – ten niemiecki znak oznacza, że produkty są bardziej przyjazne środowisku w porównaniu z innymi artykułami z tej samej grupy towarów. Certyfikat jest przyznawany po analizie całego cyklu życia produktu od produkcji, poprzez użytkowanie produktu do zagospodarowania odpadów. Znakowi towarzyszy krótkie wyjaśnienie proekologicznego charakteru produktu.

Ecolabel – znak Unii Europejskiej, przyznawany na podstawie skróconej analizy cyklu życia produktu. Analizowane jest m.in. pozyskiwanie surowców, produkcja, transport, użytkowanie produktu i jego utylizacja.

Produkcja ekologiczna – znak Unii Europejskiej oznacza, że co najmniej 95% składników produktu

zostało wyprodukowanych metodami ekologicznymi co było nadzorowane w czasie procesu produkcji. Na produktach dodatkowo musi znaleźć się nazwisko lub nazwa producenta, przetwórcy i sprzedawcy, a dodatkowo nazwa i kod jednostki certyfikującej.

EKO-znak – polski znak ekologiczny przyznawany jest produktom niepowodującym negatywnych skutków dla środowiska oraz spełniającym ustalone kryteria dotyczące ochrony zdrowia, środowiska i ekonomicznego wykorzystania zasobów naturalnych w trakcie całego cyklu życia produktu.

Ekoland – polski znak informujący o tym, że produkty żywnościowe wyprodukowane zostały metodami ekologicznymi w gospodarstwach rolnych posiadających zgodny z prawem certyfikat. Na opakowaniu oprócz znaku powinny znaleźć się napis „produkt rolnictwa ekologicznego” oraz nazwa producenta, numer certyfikatu zgodności, nazwa upoważnionej jednostki certyfikującej i jej numer identyfikacyjny.

Zielony Punkt – producent wniósł wkład finansowy w budowę i funkcjonowanie systemu odzysku i recyklingu odpadów polskiej organizacji Rekopol. Znak nie odnosi się do produktu ani opakowania. Mówi jedynie o tym, że producent wniósł dobrowolną opłatę wspierającą recykling odpadów zgodnie z zasadami

wynikającymi z przepisów prawa polskiego i Unii Europejskiej w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych. Uwaga: znak ten mylony jest często ze znakiem określającym produkt nadający się do przetworzenia.

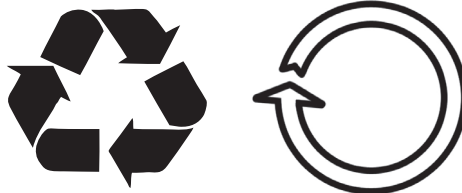
Znak certyfikacyjny Fairtrade – znak ten przyznawany jest przez międzynarodową organizację FLO (Fairtrade Labeling Organizations International). Opracowuje ona standardy, które muszą spełniać producenci certyfikowani Fairtrade (zakaz pracy dzieci, uprawa z poszanowaniem środowiska naturalnego) oraz warunki wymiany handlowej (jakich muszą przestrzegać eksporterzy, importerzy oraz sprzedawcy (sprawiedliwa cena, premia na projekty rozwojowe, terminowe płatności, długofalowe kontrakty)). Certyfikacja tym znakiem obejmuje takie produkty jak: banany, cukier, herbatę, kakao, kawę, komosę ryżową (quinoa), miód, owoce suszone, owoce i warzywa świeże, soki, orzechy/ziarna oleiste, przyprawy, ryż, wino, kwiaty cięte, rośliny ozdobne oraz piłki sportowe.

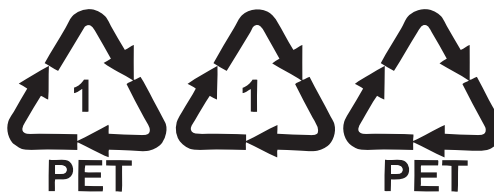
Nie testowane na zwierzętach – w fazie badań produkt nie był testowany na zwierzętach. Najczęściej występuje na kosmetykach. Jest dobrowolną deklaracją producenta.

Bezpieczny dla ozonu – produkt nie zawiera freonów, które niszczą powłokę ozonową.

Opakowanie nadaje się do recyklingu – znak informuje, że opakowanie nadaje się do ponownego wykorzystania, czyli recyklingu. Znak występuje w także w wariacie okrągłym (strzałki tworzą okrąg). Symbol składający się ze strzałek występuje także w postaci zawierającej symbol literowy lub liczbowy wpisany w trójkąt, np.:

W tym przypadku symbol oznacza materiał, z jakiego zostało wyprodukowane opakowanie (powyższy symbol oznacza PET – politereftalan etylenu, rodzaj plastiku). Takie znaki są elementem Systemu Znakowania Opakowań obowiązującego w Unii Europejskiej, w którym materiał opakowaniowy określony jest kodem numerycznym (np. 1 dla PET) i/lub symbolem literowym (np. PET). Każdy materiał ma zatem przypisany kod numeryczny oraz literowy.

Ćwiczenia aktywizujące – Tabela – Znakowanie opakowań

Znak CE – towar został wyprodukowany zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Obowiązkowy dla ponad dwudziestu grup produktów, w tym urządzeń elektrycznych, zabawek.